

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Yleisesti strategian tavoitteet ja toimenpidelinjaukset ovat hyviä ja merkittäviä kulttuuriperinnön kehittämisen ja säilymisen kannalta.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Tavoitteet ovat yleisesti kulttuuriympäristöjen ja -maiseman näkökulmasta hyvät, mutta alla on jotain kehitysehdotuksia tekstiin.

Kommenttinne lukuun 5.1

Luvussa voisi ottaa vielä vahvemmin huomioon myös strategian aiemmissa luvuissa esiin tuodun seikan: ”kulttuuriperintöön ovat tallentuneet niin kestävätkin kuin kestävätkin toimintatavat”. Miten tämä suhteutuu tavoitteeseen, jonka mukaan kaikilla on oikeus kulttuuriperintöön – miten suhtaudutaan nykyisessä historian hetkessä kestävätkin kulttuuriperinnön piirteisiin? Erottautuminen ja vastakkainasettelu ovat nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa suhteellisen vahvoja trendejä. Miten kulttuuriperintötyö, kulttuuriperinnön vaaliminen suhteutuu tähän? Sivun 29 lopussa viitataan kulttuuriperintötoimijoiden rooliin keskustelun herättäjinä ja demokratian vahvistajina. Tämä mahdollisuus ja tavoite on syytä pitää vahvasti esillä.

Kommenttinne lukuun 5.2

Lukuun 5.2. tavoiteotsikon ” Kulttuuriympäristöjä käytetään ja hoidetaan kestäväällä tavalla” alle olisi syytä lisätä asiaa kulttuurimaisemasta ja laajemmin kulttuuriympäristöistä.

Luvussa 3 sivulla 16 toisessa laatikossa esitetty mm. valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja Suomen Unescon maailmanperintökohteiden määrä. Niiden säilymisen turvaamisesta ja hoitamisesta kulttuuriperintönä olisi kenties syytä mainita myös luvussa 5.2.

Luvussa on kerrottu vanhan rakennuskannan, perinnebiotooppien ja arkeologisen kulttuuriperinnön säilymisestä. Puistot ja viheralueet ovat osa kulttuuriympäristöjä, joten tässä luvussa voisi olla hyvä mainita myös ne. Ne ovat kuitenkin merkittävä osa kaupunkimaiseman kulttuuriperintöä. Niitä tulisi hoitaa niiden kulttuuriset arvot ja luonnonmonimuotoisuus huomioon ottaen. Puistojen puustoa tulisi hoitaa kestäväällä tavalla. Erityisesti hoitoon tulisi kiinnittää huomiota, jotta puustoa poistettaisiin mahdollisimman vähän sellaisilla verukkeilla, kuten että ne ovat vaarallisia lahotessaan. Erityisesti kaupunkiympäristöissä puistot ja viheralueet ovat tärkeitä ilmastonmuutokseen sopeutumista edistäviä tekijöitä. Ne luovat viileämpiä mikroilmastoja ja vähentävät lämpösaarettumista. Lisäksi vanhat puut ovat hiilivarastoja.

Luvussa on kerrottu vanhojen rakennusten säilyttämisen ja kunnostuksen tärkeydestä. Tässä voisi olla maininta rakennusten ympäristön merkityksestä ja siitä, että kunnostusten yhteydessä vanhaa puustoa olisi pyrittävä säästämään maiseman ylläpitämiseksi.

Rakennuksiin liittyen on huomioitava, että ilmastonmuutoksen edetessä sateisuus ja kosteus tulevat lisääntymään etenkin talvikuukausina. Tämä saattaa lisätä tarvetta huoltaa ja kunnostaa rakennuksia, kun kosteus vaurioittaa rakenteita nykyistä tilannetta enemmän.

Arkeologinen kulttuuriperintö voi olla vielä haavoittuvaisemmassa asemassa ilmastonmuutoksen muuttaessa ilmasto-olosuhteita.

Hyvä, että sopeutumisen tärkeys on tässä luvussa kuitenkin yleisesti tunnistettu. On kuitenkin tärkeää tarkastella kulttuuriperinnön sopeutumista ilmastonmuutokseen myös yksityiskohtaisemmalla tasolla. Ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat olla hyvin moninaisia ja vaikeasti ennustettavia sekä vaihtelevia. On suunniteltava sekä pitkän aikajänteen sopeutumista, että varautumista sään ääri-ilmiöihin.

Kommenttinne lukuun 5.3

Olisi tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että samalla, kun vaalitaan kulttuuriperintöä ja sitä kautta vahvistetaan suomalaisten tai pienemmän ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta, ollaan myös valmiita joustavuuteen, jotta yhteisöllisyydestä ei tulisi poissulkevaa. Laadukkaassa kulttuuriperintökasvatuksessa tämä otetaan huomioon. Toimenpidelinjauksissa mainittu opetushenkilöstön pedagogisen osaamisen kehittäminen on tärkeää. Samoin voitaisiin pyrkiä tukemaan informaalin kasvatuksen toimijoiden osaamista asiassa.

Kommenttinne lukuun 5.4

ei kommentteja

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Näkemysemme on, että strategialla voi olla merkittävä yhteiskunnallinen ja taloudellinen vaikutus sen tavoitteiden toteutussa.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

-

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidättekö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Toimeenpanosuunnitelman laatiminen on tärkeää, jotta konkreettiset toimet tavoitteiden saavuttamiseksi tulee suunniteltua.

Ilmastonmuutoksen näkökulmasta tärkeitä konkreettisia tekoja olisivat yhteistyön lisääminen eri sektoreiden välillä ja tarkempi sopeutumisen suunnittelu sekä toteutus.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Toimeenpanosuunnitelman laatimista on syytä tehdä yhteistyössä keskeisten ministeriöiden sekä niiden sidosryhmien kanssa, joita toimeenpano koskee, kuten ehdotuksessa onkin mainittu.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Kulttuurimaisemien ja -ympäristöjen hoidon ja suojelun edistämässä sekä niistä saatavan tiedon saavutettavuuden edistämässä.

Tervonen Kaisa
Keski-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue